

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27Co/63/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3820204920
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3820204920.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v spore žalobcov 1/ O. a 2/ D., zastúpených M., proti žalovaným 1/ O., nezistený vlastník, toho času pobyt neznámy, 2/ A., nezistený vlastník, toho času pobyt neznámy a 3/ V. nezistený vlastník, toho času pobyt neznámy, zastúpeným Z., o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalobcov proti uzneseniu Okresného súdu Prievidza zo dňa 23. júla 2021, č. k. 12C/33/2020-94, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalovaným 1/ - 3/ nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Uznesením zo dňa 23. júla 2021 č. k. 12C/33/2020-94 súd prvej inštancie konanie zastavil. Žalovaným 1/ - 3/ voči žalobcom náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že sa žalobcovia domáhali, aby súd zrušil podielové spoluvlastníctvo strán k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k.ú. A.. Z. prvej inštancie ex offio zisťoval procesnú spôsobilosť žalovaných. Z pozemno-knižnej vložky č. XX a č. XXX zistil, že žalované 1/ a 2/ boli v už v roku 1909 plnoleté a žalovaná 3/ bola maloletá. Z rozsudku zo dňa 28.01.1971 č.k. 5C 320/70-11, a návrhu v predmetnej veci, ktoré listiny predložili sami žalobcovia, súd prvej inštancie zistil, že žalovaná 1/ O. má v záhlaví vyššie uvedeného rozsudku dátum narodenia XX.XX.XXXX s tým, že v tom čase bola na neznámom mieste v USA a žalovaná 2/ A., má dátum narodenia XX.XX.XXXX s tým, že v tom čase bola na neznámom mieste vo Francúzsku. Z vyššie uvedených zistení tunajšieho súdu potom vyplynulo, že ku dňu podania žaloby na súd v predmetnej veci (16.11.2020) by mala žalovaná 1/ takmer 132 rokov, žalovaná 2/ takmer 125 rokov a žalovaná 3/, keďže už 17.05.1909 ako maloletá dedila, a teda v tom čase už žila viac ako 111 rokov. Z tohto zisteného stavu vyvodil, že žalobca označil na strane žalovaných fyzické osoby, ktoré v čase podania žaloby boli vzhľadom na predpokladaný vek osobami zrejme zomrelými. Ak určitá „osoba“ už v čase podania žaloby nemá spôsobilosť byť stranou sporu, tento nedostatok nie je možné dodatočne odstrániť (po podaní žaloby), nakoľko nedošlo k účinnému podaniu žaloby, a to bez zreteľa na to, na akej strane takýto subjekt vystupuje. Pokiaľ v čase podania žaloby ten, kto je označený za stranu sporu nežil, nie sú s podaním žaloby spojené hmotnoprávne účinky podania žaloby. Ide o neodstrániteľnú vadu konania, ktorej následkom je obligatórne zastavenie konania. Vzhľadom na vyššie uvedené zistenia v zmysle § 61, § 62 a § 161 ods. 1, 2 CSP súd konanie zastavil.

2. Proti uzneseniu podali žalobcovia včas odvolanie. Navrhli, aby odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Žalobcovia s názorom súdu prvej inštancie nesúhlasia a považujú jeho rozhodnutie za právne nedôvodné a neopodstatnené. Súd prvej inštancie podľa nich pochybil pri aplikácii § 61, § 62 a § 161 ods. 1, 2 CSP vo vzťahu k špeciálnym hmotnoprávnym predpisom zákon č. 180/1992 Z.z. § 16a,b § 13 zákon č. 229/1991 Zb. o pôde (reštitučný zákon o pôde) § 18 a zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách

§ 34 ods. 3, 11 o oprávnení SPF zastupovať neznámych vlastníkov pred súdom vo vzťahu k otázke procesnej subjektivity neznámych vlastníkov. Odvodzovali, že špeciálne právne predpisy vytvorili určitú osobitnú výnimku z vyššie uvedených procesno-právnych predpisov, aby aj nepochybne zomrelé osoby mohli byť účastníkmi konania (správne stranami sporu - pozn. odvolacieho súdu) zastúpené zákonným zástupcom „SPF“, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov nezistených vlastníkov (aby táto osobitná skupina osôb neutrpela na svojich právach). Lex specialis má v právnom štáte vždy prednosť a platnosť pred lex generali. Poukázali na „stanovisko NS SR sp.zn 8Cdo 31/2018 z 15.04.2019“. Sú toho názoru, že žalované môžu v predmetnom súdnom konaní vystupovať na strane žalovaných ako strana sporu, ktorú zastupuje zo zákona zástupca „SPF“. Žalobcovia ďalej poukazujú na skutočnosť, že žalovaná 1/ je skutočne neznámym - nezisteným vlastníkom, identifikátory uvedené na LV XXXX pri jej osobe k boli nesprávne a chybné, preto ich kataster opravil (v konaní X 14/2021).

3. Zástupca žalovaných 1/ - 3/ k odvolaniu žalobcov uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu ponecháva na voľnú úvahu súdu.

4. Krajský súd ako odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie v medziach daných podľa §§ 379 a 380 Civilného sporového poriadku zákona č. 160/2015 Z.z., (ďalej len C.s.p.) bez nariadenia pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 C.s.p. a uznesenie súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správne potvrdil.

5. V preskúmvanej veci odvolací súd zistil, že uznesenie súdu prvej inštancie vychádza zo správneho skutkového a právneho záveru, je odôvodnené riadne a správne, preto sa odvolací súd plne stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a v celom rozsahu na ne podľa § 387 ods. 2 C.s.p. odkazuje.

6. Podľa čl. 2 C.s.p. právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

7. Odvolací súd po preskúmaní veci k záveru, že súd prvej inštancie riešil otázku procesnej subjektivity tzv. neznámych vlastníkov v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, ako mu ukladá čl. 2 C.s.p.

8. Ako záväznú pre odpoveď na predmetnú otázku poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2016 sp.zn. 6 Cdo/11/2016. Podľa tohto rozhodnutia cit. „V záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastníkom je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180) a 2. pozemkami, ktorých vlastníkom nie je známy (podľa písmena d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona 180); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (čl. I § 16 ods. 1 písm. c/ zákona 180) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona 180). Priblížená právna konštrukcia podľa názoru dovolacieho súdu spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe či v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180, teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámost ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkmi a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastníkom už neexistuje a nie je zrejmé, kto je jeho

právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notoriou (tu por. i § 121 O. s. p. dnes § 186 C.s.p.- pozn. odvolacieho súdu), že mŕtva fyzická osoba ani už zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti ide takpovediac ruku v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a ak takáto skutočnosť je tu už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby či zániku osoby právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O. s. p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nejde napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu musí dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O. s. p. - dnes § 61 a § 161 C.s.p.). Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javí len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom v takomto prípade, napr. spôsobom „Neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom ...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovoknižného vlastníka menom ..., zast. Slovenským pozemkovým fondom, ...“.

9. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozoznáva dva druhy neznámych/nezistených vlastníkov, pričom pri neznámych/nezistených vlastníkoch, pri ktorých je zrejmé, že by už nemali žiť, je nutné žalovať „neznámych nezistených právnych nástupcov po nezistených vlastníkoch menom....“ zastúpených Slovenským pozemkovým fondom.

10. Žalobcovia uviedli, že svoj názor opierajú o uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 31/2018 z 15. apríla 2019. Toto uznesenie však vychádza práve z vyššie citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/11/2016, ktoré aj v odsekoch 51 a 52 odôvodnenia cituje.

11. Žalobcovia pri interpretácii uvedeného rozhodnutia opomenuli, že Najvyšší súd Slovenskej republiky jasne vyjadril, že predpokladom pre to, aby bolo možné v sporovom konaní vec prejednať s nezisteným vlastníkom zastúpeným Slovenským pozemkovým fondom je jeho existencia, čo u fyzickej osoby znamená, že ešte žije, a u právnickej osoby, že vznikla a dosiaľ nezanikla. K tejto otázke Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmieňovanom uznesení sp. zn. 6 Cdo/11/2016 formuloval záver, že neodstrániteľnú prekážku zakladá už skutočnosť, že „s prihliadnutím k bežnej i najdlhšej známej dĺžke života sa to (že strana žije - pozn. odvolacieho súdu) nejaví pravdepodobným, resp. javí omnoho menej pravdepodobným než možnosť opačná. Zostáva dodať, že v tomto konkrétnom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na strane subjektu prekážku konania preto, že nepovažoval za pravdepodobné, aby ešte žil vo veku 122 rokov.

12. V danej veci možno podľa názoru odvolacieho súdu rovnaký záver prijať aj vo vzťahu k žalovaným 1/ - 3/, ktorých smrť, odhliadnuc od toho, že ju tvrdia samotní žalobcovia, javí sa byť vysoko pravdepodobná vzhľadom na vek, ktorého by sa ku dňu podania žaloby dožili (žalovaná 1/ takmer 132 rokov, žalovaná 2/ takmer 125 rokov a žalovaná 3/ viac ako 111 rokov).

13. Súd prvej inštancie upozorňoval žalobcov na tento nedostatok, prekážku konania v priebehu sporu vo výzve na späťvzatie žaloby podľa § 138 C.s.p. po vykonanom predbežnom právnom posúdení veci, pričom odkázal žalobcov na citované uznesenie sp. zn. 8 Cdo 31/2018, ktoré obsahuje návod na možné riešenie problému. Žalobcovia však na uvedenú výzvu takýmto spôsobom nereagovali a označenie žalovaných v žalobe ponechali.

14. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Procesná subjektivita zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Fyzické osoby nadobúdajú spôsobilosť mať práva a povinnosti v zásade narodením, ich spôsobilosť mať práva a povinnosti zaniká smrťou.

15. Procesná subjektivita je jednou zo základných procesných podmienok; jej absencia je neodstrániteľnou prekážkou konania. Vyplýva to z toho, že procesnoprávna subjektivita je odvodená od

hmotnoprávnej spôsobilosti mať práva a povinnosti. To, že daný „subjekt“ nie je spôsobilý mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, má ten dôsledok, že nemá ani procesné práva. Ak určitá „osoba“ už v čase podania žaloby nemá procesnoprávnu subjektivitu, tento nedostatok nie je možné dodatočne odstrániť (po podaní žaloby), nakoľko nedošlo k účinnému podaniu žaloby, a to bez zreteľa na to, na akej strane takýto subjekt vystupuje. Pokiaľ v čase podania žaloby ten, kto je v nej označený za stranu sporu, nežil, nie sú s podaním žaloby spojené hmotnoprávne účinky podania žaloby. Takýto nedostatok nemožno odstrániť. Skutočnosť, že v čase podania absentuje procesnoprávna subjektivita, má vždy za následok zastavenie konania.

16. Podľa § 387 ods. 1 C.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

17. Keďže odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je vecne správne, rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

18. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 C.s.p. v spojení s § 256 ods. 1. Žalobcovia síce zaviniť zastavenie konania, avšak náhradu trov konania nie je komu priznať. Na žalovanej strane niet nikoho, komu by vzniklo právo na náhradu trov konania. (pozri Mazák, J., Šoltýs, Ľ. Trovy konania v civilnom procese. Bratislava: Slovenská advokátska komora, 1997, s. 76). Žalované sa nestali stranou sporu a len strana sporu má nárok na náhradu trov konania. Preto odvolací súd rozhodol, že žalovaným 1/ - 3/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).